

01

- Van de redactie
- Schenkeveld bouwt aan de toekomst in Rijsenhout

02

- Glastuinbouw eindelijk in bloei
- Gebied in kaart

03

- Vreeken kiest voor verduurzaming van bedrijf
- Comsave biedt bedrijven razendsnel internet in Rijsenhout

04

- Column
Elkaar een mooie streek leveren
- Groenstrook moet 'Engels parkgevoel' geven

Van de redactie

Het is hoog tijd om u bij te praten over PrimA4a! Lang heeft u niks van ons gehoord en daar komt vanaf nu verandering in. In de eerste uitgave van deze krant leest u allerlei verhalen uit en over het gebied aan de A4. Interviews met ondernemers, met omwonenden, glastuinbouwkenner en nog veel meer. Deze krant verspreiden we onder alle bewoners en ondernemers in Rijsenhout.

Waarom deze krant?

De belangrijkste reden: de markt is drastisch veranderd na de crisisjaren en we varen daarom een andere koers met nieuwe ambities. Rond 2008, de beginjaren van het project PrimA4a, dachten we dat er een markt zou zijn voor allerlei nieuwe sierteelt- en groentebedrijven in de glastuinbouw. Toen kwam de crisis en viel vrijwel alles stil. Ook bij ons. Nu de economie weer draait zijn er andere kansen gekomen. Zo draait het in de groenteteelt nu vooral om schaalvergroting en duurzaamheid – kleine kavels zijn niet langer in trek. Dit heeft belangrijke gevolgen voor de inrichting van ons gebied. U leest hierover meer in deze krant.

Vanzelfsprekend schenken we ook aandacht aan onderwerpen die volop in het nieuws zijn. Zoals de geruimde bommen uit Tweede Wereldoorlog op de akkers bij de A4. Kortom, met deze eerste uitgave maken we de tussenbalans op. Veel leesplezier.

Het team van Stichting Glastuinbouw Nederland (SGN)

Dit is een samenwerkingsverband van:
Ministerie van Economische Zaken
BNG Gebiedsontwikkeling
LTO Glaskracht

Schenkeveld bouwt aan de toekomst in Rijsenhout

Directeur Richard Schenkeveld (rechts) en bedrijfsleider Pieter van Wel

De vele bommen in de velden vormden een forse tegenvaller voor nieuwkomer Schenkeveld Tomaten. Directeur Richard Schenkeveld en bedrijfsleider Pieter van Wel zijn blij dat de meeste bommen inmiddels zijn geruimd. Voor deze krant kijken ze terug en blikken ze vooruit: 'Wij hebben bij al onze kwekerijen goede relaties met de bewoners rondom, dat willen we hier ook. Samen kom je verder.'

De keuze voor PrimA4a was uiteindelijk een optelsom van positieve elementen voor het bedrijf. Bedrijfsleider Van Wel licht toe: 'We bouwen hierop de juiste kavellengte en -breedte. Ook qua klimaat zitten we hier goed; het koelt hier 's nachts verder af dan landinwaarts. Ook belangrijk: we zitten hier in agrarisch gebied, men is gewend aan glastuinbouw. Bovendien verwachten we hier ook goede medewerkers te kunnen werven voor in de kassen. Ten slotte, hoe kan het

ook anders: energie! We hebben een goede gas- en elektriciteitsvoorziening nodig. Dat is geregeld, bovendien zijn er diverse plannen die gericht zijn op verduurzaming. Zo is er het plan om restwarmte vanuit de Amsterdamse haven te gebruiken voor onze kassen, of bijvoorbeeld de warmte van datacenters gebruiken die binnenkort in de buurt worden gebouwd. We bouwen nu kas noord, volgend jaar oost en zo elk jaar één. Dan staat er uiteindelijk 44 hectare aan

kassen met een prachtige bedrijfsruimte in het midden.

Bommen in het gebied

'Het was vanaf het begin al bekend', vervolgt Schenkeveld, 'dat er bommen uit de Tweede Wereldoorlog lagen in de velden. Half Haarlemmermeer heeft hier mee te maken. Maar bij nieuw onderzoek bleek dat er meer dan veertig lagen, in plaats van zo'n stuk of tien zoals verwacht. Dat was natuurlijk een flinke tegenvaller en

zorgt ook voor een forse vertraging van een paar maanden. Dat was een valse start. Maar de meeste bommen zijn gelukkig geruimd en we kunnen door. Nee, we dachten niet aan opgeven. Doel is om het dorp zo min mogelijk te belasten, daarom is bijvoorbeeld de toegangsweg ook bij de A4, en is bij de Aalsmeerderweg alleen een calamiteiteningang. We hopen dat ook de laatste bommen die nog op de kavel liggen worden geruimd, zodat de rust terugkeert en de kavels prachtig worden ingezaaid.'

Groenstrook

Richard Schenkeveld lacht: 'Ik vind een kas gigantisch mooi, maar dat vindt niet iedereen. En we willen natuurlijk het iedereen zo veel mogelijk naar de zin maken in het dorp. Daarom komt er een groenstrook rond het hele terrein die de kas ook uit het zicht haalt voor omwonenden. Overal waar we zijn gevestigd hebben we goede relaties. Ons familiebedrijf bestaat tachtig jaar, doel is dat we erover tachtig jaar nog zijn. Daarom moeten we ook groeien. Doe je dat niet dan worden we een kleine speler en kwetsbaarder. Straks gaan we ook hier het jaar rond tomaten verbouwen dankzij groeilicht. Dan kun je namelijk ook in de winterperiode produceren. Dat moet, want onze klanten rekenen erop.'

Profiel Schenkeveld Tomaten

Het bedrijf bestaat straks uit zeventig hectare trostomaten verspreid over vier locaties. De andere drie locaties staan in Schipluiden, Den Hoorn en De Lier. De verwachte productie bestaat uit zo'n vijftig miljoen kilo trostomaten op jaarbasis.

Glastuinbouwmarkt eindelijk weer in bloei

De start van PrimA4a was slecht getimed. De economische crisis brak uit en de glastuinders kregen het moeilijk. Hans van Geest, beleids-specialist Ruimtelijke Ordening bij LTO Noord Glaskracht legt uit hoe de kansen anno 2017 ten gunste zijn gekeerd.

'In de begindagen van Prima4a, zo rond 2006', legt Hans van Geest uit, 'wisselden de bedrijfsresultaten van glastuinbouwbedrijven per jaar, maar op zich was het beeld positief. Veel bedrijven zagen in schaalvergroting de oplossing en de banken waren bereid om die schaalvergroting te financieren. Zowel in groenten als in de sierteelt zag je de modernisering en vooral de schaalvergroting doorzetten. PrimA4a was het gebied voor de glastuinbouw van de toekomst. Percelen met een ideale maatvoering, aansluiting op de CO₂-leiding van OCAP, restwarmte uit de omgeving. En dicht bij de veilingen in Aalsmeer en Rijnsburg.

Ideaal voor siertelers die de stap naar een grotere, moderne en duurzame bedrijfsvoering wilde zetten. Dat was het idee.'

Tijden veranderen

Inmiddels is al lang duidelijk dat veel doelen uit die tijd niet zijn verwezenlijkt. Van Geest is daarover duidelijk: 'Achteraf was de timing van het beschikbaar komen van het gebied heel ongelukkig. Toen PrimA4a 'op de markt' kwam, sloeg zo'n beetje de crisis toe, zo rond 2008. Dat raakte ook de glastuinbouwsector. Het resultaat was dat er eigenlijk jarenlang niet tot nauwelijks werd geïnvesteerd door tuinders, zeker niet in uitbreiding.

De financiële resultaten waren er niet naar en de banken scherpten daarnaast hun eisen sterk aan. Per saldo was er helaas geen vraag naar tuinbouwgrond.'

Nieuwe marktomstandigheden

Anno 2017 benadrukt Van Geest ziet de markt er beter en anders uit. 'De stemming in de glastuinbouw is sinds een paar jaar omgeslagen. Er wordt in het algemeen weer geld verdiend. Dat merk je als je praat met tuinders en ook de Agro Vertrouwensindex geeft aan dat het vertrouwen van tuinders blijft stijgen. Dat zie je terug in de investeringsbereidheid. Bij ondernemers en banken. Het contrast

met vijf jaar geleden is groot. Nu kunnen de kassenbouwers het werk niet aan. Met name in de groentesector. Dat merk je bij PrimA4a. Ondernemers zoeken percelen met een goede maatvoering, dichtbij de handel, op korte termijn beschikbaar en met duurzaamheidsvoorzieningen als CO₂ en alternatieve bronnen voor warmte zoals restwarmte of geothermie. Dat laatste wordt steeds meer een randvoorwaarde.'

Eerste successen

PrimA4a trekt aan, zoveel is zeker. Van Geest: 'De nieuwe ondernemers zijn niet alleen de beoogde sierteeltbedrijven, maar momenteel zien we vooral in de groenten nieuwe bedrijven komen (Looije, Schenkeveld). Qua sierteelt kent PrimA4a instroom vanuit Roelofarendsveen (Elstgeest/ZwetTulips) en de Bollenstreek (MopaBloem/Kébol).

Die vonden kavels in het herstructureringsgebied (Aalsmeerderweg/Rijshornstraat). In de sierteelt zie je in het algemeen al een paar jaar weer beweging. De provincie Noord-Holland heeft net een verplaatsingsregeling gelanceerd die bedrijven stimuleert om te verhuizen naar glastuinbouwconcentratiegebieden. Er wordt ook gewerkt aan een herstructureringsregeling die bestaande gebieden moet versterken. Dat soort instrumenten kan voor ondernemers net die stimulans zijn om de overstap te maken. De dynamiek in de tuinbouw is weer terug.'

Vreeken Bouvardia (Kruisemuntweg)

Vreeken Bouvardia is met vier generaties kwekersbloed een echt familiebedrijf en toonaangevende teler van Bouvardia. Het bedrijf produceert het gehele jaar door. Begin 2016 is de kwekerij uitgebreid naar in totaal vijf hectare en levert het bedrijf vijf verschillende soorten duurzaam geteelde Bouvardia.

Kébol-directeur Jos van der Drift

'Gemeente werkt hier ontzettend goed mee'

In clustergebied 5 van PrimA4a – zie de kaart op pagina 2 – is sprake van een opmerkelijke bundeling van nieuwe innovatieve bedrijven. Kébol is er een van. Directeur Jos van der Drift verklaart zijn keuze voor het gebied.

Zijn bedrijf was gevestigd in Noordwijkerhout, een klassiek bollengebied. Het bedrijf groeide uit zijn jasje en ging in gesprek met de gemeente: 'We zijn er twee jaar mee bezig geweest, maar we kwamen er niet uit. Er is daar sprake van strenge regelgeving waarbij er geen bollengronden meer mogen worden onttrokken voor bijvoorbeeld een bedrijfspand. Toen bracht onze bouwbegeleider ons in contact met iemand van PrimA4a. Daarna ging het snel. We zijn rond tafel gaan zitten en bezochten ons huidige perceel. De kavelgrootte was goed en bij de gemeente Haarlemmermeer

was veel meer de houding van 'hoe gaan we ze ondersteunen. We zagen ook dat Van Zanten en Mopabloem hier al in de straat zaten. Zij hebben voor ons belangrijk voorwerk gedaan, vermoed ik.'

Logistiek optimaal

Het bedrijf is sinds juli 2015 operationeel. De logistiek verloopt optimaal: 'We hebben nu de helft bebouwd en gaan voor een uitbreiding van nog een keer 12.500 vierkante meter. Daarvoor is de vergoeding van de gemeente goed. Het is natuurlijk alles te maken met een groeiende Europese economie. Dan kopen mensen weer wat vaker bloemen en planten. Het is natuurlijk niks leukers als ondernemer om dat mee te maken. En dat kan allemaal op deze plek, vlakbij de veiling Aalsmeer.' In totaal werken er zestig medewerkers inclusief seizoenkrachten op de locatie in Rijnschout.

Vreeken kiest voor verduurzaming van bedrijf

In een stil stukje van PrimA4a zit het bedrijf Vreeken Bouvardia. Het bedrijf is een uiterst innovatieve teler. Zo hadden ze de wereldpremiere door als eerste kas gebruik te maken van gelijkspanning. Eigenaar Jaap Vreeken: 'Wij blijven innoveren, dat zit in onze genen.'

Een paar jaar geleden kwam Jaap Vreeken via via Harry Stokman tegen van het bedrijf Direct Current. 'Hij vertelde het verhaal over verlichting via gelijkspanning (zie kader, red.) en de mogelijkheden voor energiebesparing. Ik had er nog nooit van gehoord, maar het leek me interessant. Toen zijn we met een proef gestart van 600 m² een paar jaar geleden. Niet veel later kreeg ik de kans om hier in het gebied uit te breiden met ruim twee hectare Bouvardia. Ook daar zijn we gestart met gelijkstroom in een deel van de kas. Wat dat betreft hebben we nog lang niet het maximale potentieel van energiebesparing bereikt. Doel is om deze zomer alles om te bouwen naar gelijkstroom, wat gelukkig vrij simpel is. Met gelijkstroom kun je bovendien ook alles veel makkelijker aansturen. Idealiter loop ik straks door de kas en kan ik via mijn smartphone lampen uit of lager zetten in een bepaald vak. Dat kan niet bij wisselstroom.'

Innovatie is noodzaak

De ondernemer kiest vol vuur voor vernieuwing: 'Ja! We zijn koploper in de wereld als het gaat om sierteelt.

We moeten die voorsprong behouden anders verdwijnt de sierteelt uit Nederland. De rozenteelt is bijvoorbeeld al vrijwel verdwenen. Onze sector is de derde pijler onder onze economie. Een duurzame en goedkope energie voorziening is belangrijk, dan kunnen we blijven concurreren. Hiernaast beginnen ze binnenkort met de aanleg van een zonnepark. Daar gaan we ook gebruik van maken, in het najaar krijgen we daar stroom van. Daar hebben wij bij de aanleg van de infrastructuur al rekening mee gehouden.'

Gelijkspanning en DOE DC

Uit ons stopcontract komt wisselstroom (AC), maar onze apparaten hebben gelijkstroom nodig (DC). Dus moet de stroom worden omgezet. Als verlichting gewoon werkt op gelijkspanning is er een besparing mogelijk tot wel 25%. Het bedrijf Direct Current (DC) heeft bij Vreeken hiervoor een installatie geïnstalleerd die dit mogelijk maakt. Vreeken, DC en SGN zijn alle drie partner in het project Demonstratie Ontwikkeling Energie-infrastructuur DC (DOE DC). Kijk voor uitgebreide informatie op www.doedc.net.

Comsave biedt bedrijven razendsnel internet in Rijnschout

Comsave is actief in PrimA4a met een belangrijke dienst: snel internet. Wat onderscheidt het bedrijf?

Sinds enige tijd weten vele ondernemers en bewoners: het internet in Rijnschout kan beter. Daar probeert de onafhankelijke internetprovider Comsave wat aan te doen. Comsave is specialist in het verzorgen van zakelijk internet op moeilijk bereikbare locaties. Waar vele providers stoppen gaat Comsave verder. Comsave levert over alle netwerken zodat voor elk bedrijf de passende verbinding kan worden gerealiseerd. Of het hier nu gaat om een coax-, adsl-, glasvezel- of een draadloze verbinding, wanneer het niet door de grond kan, gaat bij Comsave wel door de lucht! In Rijnschout hebben zij de volgende bedrijven reeds aangesloten op het Air Fiber netwerk: Ammerlaan Roses, Elstgeest Young Plants, Mopabloem en Kébol.

Geen gezondheidsrisico

In tegenstelling wat soms wordt beweerd, houdt een draadloze verbinding geen gezondheidsrisico's in voor mens en dier. Een draadloze verbinding is een radiogolf,

waarover u bijvoorbeeld ook de radio luistert of telefoneert. Bovendien is een draadloze verbinding vaak sneller en stabielere dan een glasvezelverbinding. Matthijs van Severen, directeur van Comsave: 'Internet is niet meer weg te denken uit de werkplek. Dat werknemers op elk moment van de dag online kunnen zijn is misschien nog wel essentiëler geworden dan bijvoorbeeld airconditioning of zonlicht. Comsave ontzorgt bedrijven op alle gebieden als het gaat om internetdiensten. We verzorgen de verbindingen, de VoIP telefonie, onderhouden het netwerk en kunnen zelfs de WiFi behoren of IPTV installeren als het moet!'

Meer weten?

Wilt u deskundig advies over hoe Comsave uw bedrijf online beter kan laten presteren? Bel 088 999 5500 of mail naar sales@comsave.com. Bovendien kunt u zelf checken wat mogelijk is op uw locatie. Voer uw postcode en huisnummer in de site en u weet met één klik wat de mogelijkheden zijn.

Groenstrook moet een 'Engels parkgevoel' geven

Hij woont pal tegenover het nieuwe kassenterrein van Schenkeveld Tomaten. Cees Buis was niet blij met de komst van het bedrijf: 'De zonsondergang zien we straks niet meer, de kassen blokkeren dat. Wel verwacht ik dat we een waardevol, parkachtig gebied rondom het bedrijf ervoor terugkrijgen.'

U was tegen de komst van het bedrijf?

'Klopt. Ik heb geprobeerd het bestemmingsplan PrimA4a in 2013 te wijzigen. Groenteteelt in kassen hoort in deze regio niet thuis. Maar dat is niet gelukt. Toen Schenkeveld toch zou komen, heb ik zelf tekeningen voor een groenplan rondom het bedrijf gemaakt en gepresenteerd in de bijeenkomsten van SGN. Dankzij mijn achtergrond, opleiding en mijn huidige projectbureau heb ik de kennis en ervaring omdat te doen.'

Wat leverde dat op?

'Er zijn een paar informatieavonden georganiseerd met dorpsbewoners over de komst van Schenkeveld. Daar zijn verschillende groenplannen en tekeningen besproken. Uiteindelijk is mijn idee voor de groeninrichting grotendeels overgenomen, waarbij we dus de zichtbaarheid van de kassen zoveel mogelijk beperken.'

Hoe ziet dat gebied er straks uit?

'Rond de kassen komt een strook

van gemiddeld zo'n 65 meter diepte vanuit de weg. Daarop komt een meanderende dijk van maximaal 2,5 meter hoog bedacht. De gronden ervoor lopen licht op met daarin wandel- en trimpaden. We denken aan een parkachtig gebied in Engelse stijl. Met afwisselend droge en natte gronden en bijpassende beplantingen. We hebben daarbij zoveel mogelijk gezocht naar inheemse beplanting, bomen en struiken. Groen waar je het hele jaar wat aan hebt. Zo heb je de meidoorn met bloesem in het

voorjaar en bessen in het najaar – belangrijk voor vogels, kleine dieren, bijen en insecten. Deze natuur is ook compensatie voor de verloren gegane 64 hectare aan landbouwgrond. Vanzelfsprekend duurt het nog een behoorlijk aantal jaren voor alles volgroeid is.'

Wie gaan het park gebruiken?

'Omwonenden kunnen hier straks lekker joggen of wandelen. En er komt ook een groot hondensloopgebied van ongeveer achthonderd meter lang en 25 meter breed. Ik denk dat daar ook mensen uit de regio of afkomen. Dat is echt een behoorlijk groot gebied.'

Hoe denkt u over het project nu?

'In het algemeen vind ik dat we maagdelijk open boerenland in Nederland, met name in deze omgeving, veel te makkelijk omzetten in bedrijventerreinen of een kassengebied. Dat moet je hier niet doen. Er is al zo weinig open boerenland over in deze zwaarbelaste en snel verstedelijkende omgeving. Maar nu dit realiteit is, verwacht ik dat we straks een groengebied hebben met een mooie ambiance. Als we geen eigen plan hadden gemaakt, was er straks wellicht alleen een grasstrook met wat populieren geweest.'

Cees Buis

Column

Elkaar een mooie streek leveren

Mijn vader reed vroeger op zondagmiddag wel eens met ons rond. En dan vertelde hij waar hij had geholpen om dingen mooier te maken. Bij een andere boer, bij de school, bij de kerk, op zijn eigen land. Vlak voor zijn dood kwam hij daar vaak op terug. 'Het gaat er om dat je dingen in je leven mooier maakt.'

Paul Bos (Boer Bos)

Paul Bos (Boer Bos) is 'expert kuddegedrag'. Hij beheert met zijn schaapskudde de gronden op het Fort bij Aalsmeer en een gedeelte van de Geniedijk, en verzorgt inspiratiebijeenkomsten over groei & transformatie.

Ik ben geboren aan de Bennebroekerweg 263, naast de rijksweg (later A4). Eigenlijk middenin het huidige PrimA4a, in de geplande Poldertuin. Later zijn wij verhuisd naar het Fort, waar vroeger de koeien van mijn ouders liepen en waar ik nu mijn schapen heb lopen. Wonen bij je werk. Zoals het hoort. Een boer op zijn land, bij zijn dieren. Ik groeide op in een eenvoudig boerengezin. Je was met alles en iedereen verbonden. In mijn geval naar de Immanuel school, elke zondag naar de Ontmoetingskerk, naar de Feestweek, je zwemdiploma halen in de Blauwe Beugel (koud!), en elke dag thuis meewerken. Je leerde al van jongs af aan wat nodig was in zo'n dorp. Bij de families in de buurt meehelpen bij de oogst, bij een ouder echtpaar 'de winterramen' plaatsen, iemand anders kwam op z'n beurt mijn vader helpen als hij het druk had, en mijn moeder helpen bij de dagen na de bevalling van mijn zusje. Je 'was' met elkaar dorp...

Wonen en werken naast 'die' snelweg was spannend. De hele dag door reden er auto's en vrachtauto's door onze polder. Onderweg naar iets anders. Toen gebeurde er iets ingrijpends. Paradigmatisch zou je kunnen zeggen. We kregen in de jaren zeventig een brief van de gemeente dat de kruisingen van de polderwegen met de snelweg zouden worden veranderd. Ging de snelweg eerst met een viaduct over de polderwegen heen, nu werd dit omgedraaid. De snelweg werd gelijkvloers met de polder, en de polderwegen moesten over de snelweg heen. Snelheid kreeg voorrang boven langzaam. Landelijk kreeg voorrang boven lokaal.

Mijn vader vertelde ons: 'Let op: de rollen zijn vanaf nu omgedraaid. Vanaf nu staat onze Haarlemmermeerpolder in dienst van de grotere belangen van het hele land.' Ik begreep het niet. Hij stopte per direct met zijn EHBO-post langs de snelweg, omdat de opritten met de snelweg verdwenen, en hij niet meer de eerste hulp bij kopstaartbotsingen kon verlenen. Als je nu ziet wat er decennia later gebeurt in ons dorp, begin ik de inzichten van mijn vader steeds beter te begrijpen. Het perspectief is veranderd en het dorp is buiten beeld gevallen. 'Rijsenhout is een soort taart waar iedereen een stuk van mee wil pakken, maar het dorp zelf mag niet mee eten', zei de dorpsraadvoorzitter onlangs. Hoe treffend.

De tijden zijn veranderd. Hoe kunnen wij toch ervoor zorgen dat wij met elkaar doen 'wat hoort', en niet alleen maar 'wat mag'. Of anders gezegd: Hoe kunnen wij elkaar 'een mooie streek leveren'? Dat iedere belanghebbende straks met trots met kinderen en kleinkinderen langs de dingen rijdt waar je het mooier hebt gemaakt.

Colofon

Deze krant is een uitgave van SGN. Doel van deze krant is om bewoners en ondernemers in Rijsenhout te informeren over de ontwikkelingen in PrimA4a. De volgende uitgave staat gepland voor najaar 2017.

Reacties

Vragen of opmerkingen over onderwerpen in deze krant of over andere zaken in het gebied? Of weet u een onderwerp voor de volgende uitgave? Stuur u reactie dan naar het volgende mailadres: info@prima4a.nl.

Fotografie

Corine Zijerveld en Sven van der Vlugt

Ontwerp, opmaak en redactie

Smidswater

Oplage

2.500

Drukwerk

Drukwerkdeal

www.prima4a.nl